

Crans-Montana

Hoge dodentol bij brand in Zwitserse skibar 'vermijdbaar'

Bij een brand in het Zwitserse skioord Crans-Montana zijn minstens veertig mensen omgekomen. Er vielen zo'n 115 gewonden. Hoe kan het op een nieuwjaarsfeest zo fout lopen? 'Het is verbazend hoe weinig we uit alle precedenten leren.' DIETER DE CLEENE

De populaire bar Le Constellation in Crans-Montana, de ochtend na de noodlottige brand. 'Veel mensen samen, in een ruimte met brandbaar materiaal, dat is een rampzalige cocktail.' © AFP

veiligheidsexpert Ralf Bruyninx. "Dan kan het erg snel gaan."

De slachtoffers worden momenteel in verschillende ziekenhuizen verzorgd. Bij het ter perse gaan stond de teller op ruim 40 dodelijke slachtoffers en zo'n 115 gewonden, velen onder hen ernstig. Onder de slachtoffers bevinden zich veel jonge mensen.

"Als aan alle regelgeving is voldaan en de nodige preventiemaatregelen zijn genomen, kan zo'n ernstig incident met zo'n zware menselijke tol zich in principe niet voordoen", meent Bruyninx. "Ik vermoed dat hier toch enige verantwoordelijkheid bij de uitbater ligt."

Verder onderzoek zal moeten uitwijzen wat er allemaal is misgegaan. Ook volgens voormalig brandweerman en brandveiligheidsadviseur Tim Renders is zo'n hoge dodentol vermijdbaar. "Dit is nalatigheid of onwetendheid", zegt Renders.

BRANDBAAR MATERIAAL

Verschillende factoren bepalen welke tol een brand eist. "Of je brandvertragend materiaal gebruikt of net heel brandbare materialen, bepaalt of een brand beperkt blijft of snel uitmond in een inferno", zegt Renders. "Dat het hier zo snel lijkt te zijn gegaan, doet toch vermoeden dat daar ver-

keerde keuzes zijn gemaakt."

Op videobeelden die in de bar zouden zijn gemaakt, is te zien hoe vuur zich snel langs het plafond verspreidt. Zowel onvoldoende brandveilig bouw-materiaal als brandbare kerstversiering kunnen daar volgens Renders toe bijdragen.

Goed opgeleid personeel, dat met brandblusapparaten overweg kan, kan helpen een brandhaard in de kiem te smoren. Maar in het ergste geval kan een zogenoemde flashover, waarbij snel toenemende hitte materialen spontaan doet ontbranden, de hele ruimte vrijwel simultaan in lichterlaaie zetten. Breidt een brand zich snel uit, dan is een snelle evacuatie cruciaal.

Verder onderzoek zal ook moeten uit-

wijzen of er in Le Constellation meer mensen dan toegelaten aanwezig waren en of er voldoende vluchtmogelijkheden waren.

"Nooduitgangen moeten met noodverlichting voldoende zichtbaar zijn", weet Renders. "Want zelfs als die er zijn, maar mensen weten ze niet te vinden, dan probeert iedereen toch buiten te geraken door de gewone in- en uitgang. Met nodeloze vertraging tot gevolg, zeker als je nog een trap moet nemen vanuit een kelderverdieping."

NOODUITGANGEN

Renders wijst er ook op dat mensen doorgaans niet denken aan een veilige exit in geval van nood. "Checkt u waar de nooduitgangen zich bevinden als u in een film- of feestzaal binnengaat? Heel weinig mensen doen dat. Het kan nachttans van levensbelang zijn."

Het voorval roept nare herinneringen op, want het is verre van de eerste keer dat het nieuwe jaar start met een tragedie.

Op 1 januari 1976 kwamen vijftien mensen om het leven bij een brand in dansing 'le 6-9' in La Louvière. Brandbare kerstversiering en watten op de muren en plafonds, in combinatie met een nauwe uitgang en onvoldoende of noodsituaties getraind personeel vorm-

de daar een dramatische combinatie. Een brandweerofficier werd nadien veroordeeld omdat hij onvoldoende op de brandveiligheid had toegezien.

Op 31 december 1994 kwamen vijftien mensen om toen op oudejaarsavond brand uitbrak in het Antwerpse Switel-hotel. Meer dan 160 mensen raakten toen zwaar verbrand nadat enkele kerstbomen vuur hadden gevat doordat ze te dicht bij brandende kaarsen stonden. Ballonnen gevuld met helium vlogen in brand, wat volgens getuigen leidde tot een vuurbal die zich razendsnel door de zaal verspreidde.

Iets verder van huis vielen in de nieuwjaarsnacht van 2001 bij een brand in café 't Hemeltje in het Nederlandse Volendam veertien doden en tweehonderd zwaargewonden. In het overvolle café zette vuurwerk aan het plafond bespande dennentakken in brand. En op 1 januari 2009 eiste een brand in een nachtclub in de Thaise hoofdstad Bangkok nog meer dan 60 levens en ruim 200 gewonden.

"De combinatie van feest, ontspanning en onvoldoende voorzorg kan dramatische gevolgen hebben", zegt Renders. "Het is toch verbazend hoe weinig we uit al die precedenten leren."

'De combinatie van feest, ontspanning en onvoldoende voorzorg kan dramatische gevolgen hebben'

TIM RENDERS
BRANDBEVEILIGINGSADVISEUR

De brand ontstond rond half twee 's nachts in de populaire bar Le Constellation. De precieze oorzaak van het vuur is nog niet bekend. Aanvankelijk was sprake van een explosie, maar die zou zich volgens de lokale autoriteiten pas in de loop van de brand hebben voorgedaan. Duidelijk is wel dat het niet om een aanslag gaat.

De Zwitserse president Guy Parmelin had het op een persconferentie over "een van de ergste tragedies die het land ooit heeft meegemaakt".

Volgens sommige aanwezigen vatte het plafond in de kelderverdieping van de bar vuur nadat een champagneflles met daarin vuurwerkstokjes te hoog werd gehouden. Volgens dezelfde getuigen zouden er zo'n tweehonderd mensen in de ruimte aanwezig zijn geweest, die zich via een smalle trap een weg naar buiten moesten banen.

Béatrice Pilloud, procureur-generaal in het kanton Valais, bevestigt dat de doorgang nauw was. Maar of de uitgang aan de voorschriften voldeed, is nog niet duidelijk.

"Veel mensen samen, in een ruimte met brandbaar materiaal, waarin vuur zich makkelijk kan verspreiden, dat is een rampzalige cocktail", weet brand-